

LBRIS

We know
books

Coordonatorul colecției: *Simona Modreanu*
Oana Șerban

Editor: *Vasile Burlui*

Redactor: *Simona Modreanu*

Tehnoredactare și coperte: *Florentina Vrăbiuță*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
JAUVERT, VINCENT

Funcționarii intangibili ai statului/ Vincent Jauvert; trad.

din lb. franceză de Mihaela Marari. – Iași:

Cartea Românească Educațional, 2021

ISBN 978-606-057-093-6

I. Marari, Mihaela (trad.)

821.133.1

Vincent Jauvert, *Les intouchables d'état*

© Robert Laffont, S.A.S., Paris, 2018

Grupul Editorial Cartea Românească Educațional

Copyright © Editura Cartea Românească Educațional,

Iași – 2021

Adresa: IAȘI, Bd Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 2 – 700124.

www.ecredu.ro

VINCENT JAUVERT

Funcționarii intangibili ai statului

Traducere din limba franceză de
MIHAELA MARARI

Cartea Românească
EDUCAȚIONAL

Mulțumiri

Pentru această anchetă de cursă lungă, am stat de vorbă cu circa o sută de înalți funcționari care fac parte din toate înaltele corporații ale statului. Unii au preferat anonimatul. Le mulțumesc tuturor înfinit de mult.

Mulțumesc de asemenea editorului și prietenului meu, Roman Perrusset care, în pofida dificultăților vieții, mi-a fost alături de-a lungul acestei aventuri, cu energie și bună dispoziție.

Mulțumesc în egală măsură doamnei Valérie Robe pentru punctele ei de vedere înțelepte și exigente.

În sfârșit, adresez mulțumiri soției mele, Tania, care m-a ajutat clipă de clipă. Lectura ei zilnică a fost determinantă pentru mine. Îți mulțumesc, dragostea mea.

CUPRINS

Macron și intangibili.....	7
1. „O să omorâți Republica!”	11
2. Un secret atât de bine păstrat.....	24
3. Brânză și desert.....	39
4. Întreprinderile publice atât de dragi lor	48
5. Cuplurile de Stat	58
6. „Învârtelile” din Consiliul de Stat	71
7. Sindromul „Jardiland”	86
8. Republica avocaților specializați în comercial.....	97
9. Scandal la Impozite	118
10. Lobbyiști <i>made in France</i>	125
11. Politica fără riscuri.....	140
12. Afaceri publice... foarte private.....	157
13. Ce mai consultanți!	168
14. Sancționat? Eu, niciodată	179
15. Atac la intangibili!.....	197
Mulțumiri.....	208

„Intangibil: (fig.) de neatins, protejat.”*

Macron și intangibilii

Emmanuel Macron detestă privilegiile marilor funcționari ai Republicii. Și atitudinea lor clanică i se pare nefastă. În orice caz, asta spune. În cartea sa de campanie, *Revoluție (Révolution¹)*, tună și fulgeră împotriva „marilor funcționari [care] s-au constituit în castă”. „Este inacceptabil, adaugă el, ca aceștia să beneficieze în continuare de favoruri anacronice.” Foarte bine.

Doar că, ce să vezi: universul său – Macronia – este populat cu acești oameni de stat intangibili. Aceste elite administrative – inspectori la Ministerul de Finanțe, consilieri de stat sau ingineri din corporația Minelor – care profită actualmente de tot, fără a-și asuma vreun risc. De avantajele din sfera publică și de banii din sectorul privat. De chilipirurile Lumii Vechi și de „oportunitățile” celei Noi.

Când am început eu această anchetă despre înalții funcționari, Emmanuel Macron era doar un ministru tânăr și efervescent. Un electron liber care părea să se reprezinte doar pe sine. Dar, în timp ce avansam în această lume imuabilă și, pe de altă parte, aflată în plină schimbare, pe măsură ce candidatura lui se contura, mi-a venit în minte un lucru evident: că Emmanuel Macron era încarnarea, port-drapelul – colacul de salvare, poate – al grupului pe

---

Conform dicționarului *Le Petit Robert*.

---

¹ Paris, Ed. XO, 2016.

care-l studiam, al acestei noi nobilimi de stat, ale cărei moravuri mă uluiau pe zi ce trecea.

Pe parcursul acestei incursiuni în adâncuri am intervievat peste o sută de foarte înalți funcționari. Majoritatea vorbesc cu o candoare surprinzătoare despre privilegiile lor nemăsurate și despre modul lor de a-și aservi statul; alții se destăinuie sub protecția anonimatului, de teamă să nu-și pună cariera în pericol. Mulți, dezgustați de funcționarea acestei „caste”, mai puțin dispusă să servească decât să se servească, mi-au încredințat documente confidentiale pentru a scoate la iveală o mică parte din această omerta. Unii miniștri, în fine, mi-au vorbit *on* sau *off*. Mi-au povestit despre marea lor dificultate de a controla o supertehnocrație din ce în ce mai puternică.

Firește, mulți dintre înalții funcționari sunt susținători ai Statului pe care-l servesc în mod dezinteresat. Dar nu mă așteptam să descopăr un astfel de declin al spiritului public, un asemenea dispreț față de legile moralei, mai ales la cei care ar trebui să le întruchieze.

Oameni politici, femei și bărbați, absolvenți ai Școlii Naționale de Administrație (ENA) care țin să-și păstreze statutul privilegiat de înalt funcționar, cu riscul de a-i exaspera și mai tare pe alegători.

Consilieri de stat, cei mai înalți paznici ai dreptului public, care transformă în bani carnetele lor de adrese și cunoașterea intimă a aparatului administrativ, devin avocați în drept comercial sau lobbyiști. Apoi, se întorc în funcția publică și profită toată viața de standardul inimaginabil de ridicat... fără să fie deranjați de nimeni.

Înalți funcționari de la Bercy care, după ce au câștigat mai bine de 200 000 euro pe an în cadrul administrației lor, se lasă recrutați de către mari trusturi private

pentru a dezvălui vulnerabilitățile legii fiscale... pe care uneori au redactat-o ei înșiși!

Membri ai Curții de Conturi care își împart posturile în instituțiile culturale cele mai bine retribuite, pe care ar trebui să le controleze. Alții, care devin consultanți privați pentru a contribui la distrugerea... statului.

Inspectori financiari care devin consultanți în afaceri și care își vând foarte scump sfaturile fostei administrații din care au făcut parte... și unde se vor întoarce câțiva ani mai târziu.

Enarhi, ale căror erori de administrare îl fac pe contribuabil să plătească sute de milioane euro, care nu sunt niciodată sancționați... ci adesea promovați.

Șefi ai marilor corporații care luptă cu înverșunare, în culise, împotriva unor miniștri ai republicii pentru a-și păstra prerogativele și influența... și care reușesc acest lucru.

Cupluri de enarhi, din ce în ce mai numeroase, în sânul cărora soții se ajută unul pe celălalt de-a lungul întregii cariere... cu succes.

Emmanuel Macron știe totul despre aceste practici uneori scandaloase. Și despre ponderea considerabilă, excesivă, a acestor intangibili în viața publică și economică a țării. Pentru că vine din această lume, el ar fi cel mai în măsură să o împuțineze. Doar dacă nu este, dimpotrivă, cel mai tentat să o perpetueze.

V.J.

1. „O să omorâți Republica!”

10 mai 2017, ora 15. Annick Girardin tocmai a asistat la ultimul Consiliu de Miniștri din epoca Hollande. Totuși este radioasă: în această dimineață a obținut o mică victorie. Împotriva intangibililor. Lucru care nu-i de ici, colea.

„Pe când ieșeam din Palatul Elysée, Jean-Pierre Jouyet [secretar general al președinției] m-a luat de braț și mi-a șoptit la ureche: „Ai văzut? Decretul tău nenorocit a fost publicat azi dimineață în *Monitorul oficial*...” Bineînțeles că văzusem! Până la capăt, până în ultimele momente ale mandatului de cinci ani, prietenii lui din marile corporații de stat și el s-au opus cu înverșunare!¹”, povestește Annick Girardin încântată.

Este o vreme superbă. Propune să ne așezăm în parcul ministerului din care face parte, cel al Funcției publice, o clădire privată elegantă, situată pe strada Grenelle. „Idea mea era simplă, adaugă. Școala Națională de Administrație și Politehnica n-au scopul de a forma viitoarele elite ale întreprinderilor private, ci înalți funcționari. Voiam așadar să lupt împotriva „traseismului” tinerilor absolvenți, mai precis al celor aflați „în capul listei”, să le impun să rămână să lucreze la statul care le-a plătit studiile, 85 000 euro pe an! E o nimica toată, nu?”

---

¹ Interviu cu autorul, 10 mai 2017.

Proiectul ei inițial a scos din minți marile corporații ale statului: „La început, am luptat pentru a-i constrânge pe toți marii funcționari tineri să lucreze în administrație cel puțin zece ani fără întreruperi, în loc de patru, cum era prevăzut până atunci, povestește Annick Girardin. Cei care ar fi plecat la privat înainte de trecerea acestor zece ani, ar fi fost înlăturați din funcția publică și ar fi fost constrânși să ramburseze „cheltuielile statului”¹. Când i-am prezentat această idee premierului Manuel Valls, în vara lui 2016, mi-a spus zâmbind: „Succes!” Cât despre François Hollande, el mi-a zis: „Vei avea necazuri, dar te susțin”. Și, într-adevăr, n-a fost simplu...”

Rezistența se organizează imediat. Mai ales la Bercy. Inspectorii de Finanțe se unesc. Avându-l în frunte pe inevitabilul Jean Pierre Jouyet². Și temuta corporație a Minelor se mobilizează. Supusă presiunilor, Annick Girardin trebuie să dea înapoi. Propune un decret care dă dreptate și unora și celorlalți. Înalții funcționari au în continuare dreptul de a pleca la privat după patru ani, dar prima lor „absență de la stat” nu poate dura mai mult de patru ani. Apoi, trebuie să revină în administrație, timp de cel puțin șase ani, înainte de a se putea întoarce la privat pentru o durată de maxim șase ani. O mini-revoluție pentru nobilimea de stat. „Am obținut undă verde politică, povestește Annick Girardin. S-a aranjat între doi oameni influenți ai

¹ O parte din costul școlarizării și salariului de studenți funcționari (1399 euro net pe lună, vreme de 27 de luni). Cuantumul „datoriei față de stat” variază în funcție de numărul de ani deja lucrați în administrație și de ultimul salariu în sectorul public.

² Abordat în repetate rânduri, Jean-Pierre Jouyet n-a dorit să răspundă la întrebările autorului. Email din 17 octombrie 2017.

guvernului: Michel Sapin [de la Economie și Finanțe], care era împotriva și Ségolène Royal [de la Mediu] care mă susținea.” Dar marile corporații nu s-au dat bătute.

Manevrele de temporizare de la Bercy

„Până în ultimul moment, și-au folosit toate tertipurile administrative pentru ca reforma să eșueze, bombăne Annick Girardin. Decretul a ieșit din Consiliul de Stat pe 2 mai 2017, gata de publicare. Dar cei de la Bercy au crezut că încă este posibil să-l blocheze, plasându-l în așteptare.” Cum? Impunând o dublă parafare a textului.

Altfel spus, în momentul când Republica se pregătește să-și schimbe președintele, iar partidele tradiționale sunt muribunde, înalta administrație este obsedată de o singură întrebare: decretul cu privire la trecerea de la public la privat poate fi validat doar cu semnătura lui Annick Girardin, sau se poate solicita să fie contrasemnat de omologul ei de la Finanțe? În acest caz, „explică persoana în cauză, pentru ca textul meu să fie îngropat, ar fi fost suficient ca Michel Sapin „să-l țină la sertar”, așa cum se spune în cabinetele ministeriale, până după ultimul Consiliu de Miniștri. Și totul s-ar fi oprit acolo”.

Ministerul de la Bercy lansează manevra de temporizare. Solicită avizul secretarului general al guvernului (SGG), Marc Guillaume, cu privire la dubla semnătură, atât de importantă pentru viitorul țării...

Annick Girardin se teme ca SGG, foarte ostil față de decret, să nu-și tergiverseze propria decizie. „Atunci, m-am dus la premier, Bernard Cazeneuve, spune ea. I-am cerut să nu aștepte avizul SGG, care este doar consultativ,

și să promulge decretul. A făcut acest lucru în ajunul ultimului Consiliu de Miniștri¹....” Uf!

Declarație de război împotriva intangibililor

Annick Girardin savurează această mică victorie ca pe o răzbunare. Cu un an înainte, profund îndurerată, fusese nevoită să îngroape un proiect al predecesoarei sale, Marylise Lebranchu. Curajoasa bretonă voia să modifice regulile de acces la marile corporații. O mică reformă pentru muritorii de rând. Un cataclism pentru Consiliul de Stat, Inspectoratul General al Finanțelor și Curtea de Conturi – acești intangibili ai Republicii atât de legați de atribuțiile și privilegiile castei lor. Atât i-a trebuit!

Anual, aceste trei mari corporații au dreptul să recruteze un număr de studenți de la ENA, dintre cei care s-au aflat „în capul listei”.

„Voiam să modific acest „drept special de tragere”, cum se spune, povestește Marylise Lebranchu. Pentru a plasa, de exemplu, câțiva dintre cei mai buni absolvenți la Ministerul Mediului sau la Afacerile sociale. Atunci când i-am explicat proiectul meu, unul dintre șefii acestor mari corporații m-a apostrofat, indignat: „Doamnă, în felul acesta veți asasina Republica!” Nici mai mult nici mai puțin!”² Dar ea nu se sperie. În vara lui 2015, propune reducerea „dreptului special de tragere” pentru Consiliul de Stat, Inspectoratul de Finanțe și Curtea de Conturi. Scopul ei: trecerea de la cinci la doi absolvenți pe an pentru fiecare. Coșmarul lor.

¹ Decretul nr. 2017-929 din 9 mai 2017, privitor la situația de disponibilizare a funcționarilor statului care doresc să exercite o activitate în sectorul privat.

² Interviu cu autorul, 14 decembrie 2016.

„François Hollande mi-a spus: *Dă-i drumul*, premierul de asemenea, așa că m-am năpustit”, continuă ea. Dar subestimează puterea subterană a celor patru stâlpi ai înaltei administrații: „Vice-președintele Consiliului de Stat, șeful Curții de Conturi, secretarul general al Palatului Elysée și SGG se întâlnesc tot timpul. Din cauza lor am pierdut controlul asupra acestei reforme...”

Mai adaugă: „Ar fi trebuit să prevăd lovitura: într-o zi, evoc chestiunea marilor corporații în Consiliul de Miniștri. La sfârșit, mă întâlnesc cu Jean-Pierre Jouyet care îmi spune, cu o falcă-n cer și cu una-n pământ: *Ocupă-te de cine vrei, dar nu te atinge de Inspectorat, de Curte și de Consiliul de Stat!*”.

Gașca celor patru opune rezistență

Marylise Lebranchu este zdrobită. La sfârșitul verii lui 2015, după o gherilă constantă dusă de gașca celor patru, este abandonată și de președinte și de premier. Pentru a salva aparențele, șefii executivului decid să reducă dreptul special de tragere al marilor corporații, dar numai cu un student, în loc de trei, cum propusese ea. Și mai ales să o facă o singură dată, în decembrie 2015¹.

Și iată că, în anul următor, premierul le redă Inspectoratului de Finanțe, Consiliului și Curții cei cinci absolvenți ai Școlii Naționale de Administrație. Iar, în iunie 2017, noul șef al guvernului, raportorul de la Consiliul de Stat, Édouard Philippe, se grăbește să semneze o hotărâre² care anunță un drept special de tragere la sorți neschimbat... Un text pregătit de directorul său de cabinet, Benoît

¹ Amendament din 7 decembrie 2016.

² Hotărârea din 28 iunie 2017.

Ribadeau-Dumas, care îi este și prieten și provine din aceeași mare corporație. „Mult zgomot pentru nimic! spune cu năduf unul dintre actorii acestui circ. Un asemenea scandal la vârful statului pentru o mână de tineri, ca, la final, să nu se schimbe nimic! Să te apuce plânsul, nu alta.”

Chiar și așa, François Hollande vrea s-o scoată neșifonată pe Marylise Lebranchu. În schimbul acestei capitulări, o împuternicește să creeze un comitet care să regândească repartizarea absolvenților ENA. Ea se ocupă de toate în secret, nu previne niciun șef de corporație... și se împotmolește. Cere ajutorul mai multor personalități. Unele refuză să facă parte din comisia ei, mai ales enarha Florence Parly, viitor ministru al Armatei sub Emmanuel Macron, aflată atunci în echipa de conducere a Căilor ferate (SNCF).

„La final, din comitet făceau parte doar un fost director al ENA și câțiva pensionari, povestește una dintre apropiatele sale din vremea aceea. Și trebuia să lucreze din umbră... Ceva de noaptea minții!” Cu atât mai mult cu cât au existat „scurgeri de informații”. Din cauza unei neglijențe hilare: pe agenda publică a lui Marylise Lebranchu, un consilier trecuse o întâlnire între doamna ministru și comisia în cauză! „Când Jean-Marc Sauvé [vice-președintele Consiliului de Stat], Didier Migaud [șeful Curții de Conturi], Natalie Loiseau [directoarea Școlii Naționale de Administrație] și ceilalți s-au prins de figură, s-au dezlanțuit”, șoptește aceeași sursă.

Comitetul secret împotriva marilor corporații

La data de 30 noiembrie 2015, comitetul de reflecție, divizat, îi înmânează concluziile doamnei ministru. Acest text de șase pagini este tot secret. L-am consultat¹. El avansează o idee explozivă: dinamitarea marilor corporații. Cum? Contopindu-le cu altele „mai mici”: cel al Curții de Conturi cu cel al camerelor regionale; cel al Consiliului de Stat cu cel al tribunalelor administrative; cele trei inspecții mari – a Finanțelor, a Afacerilor sociale și a Administrației – ar fi contopite într-unul singur, dependent de premier. Umiliința supremă.

Când toate acestea apar în presa de specialitate², gașca celor patru intră în panică. Atentatele de la Bataclan și de la terasele pariziene tocmai au avut loc. Franța instituie starea de urgență. Dar cei patru se înhamă la apărarea... castei lor. Asediază palatele Elysée și Matignon. Și obțin repede câștig de cauză. Căci, într-un moment în care unitatea națională este amenințată, președintele și premierul nu-și doresc să intre în război cu foarte înalta administrație. Prin urmare, îngroapă textul. Intangibilii respiră.

„Cum să beneficiezi de privilegiu pe viață printr-o mișcare norocoasă”

Dar Marylise Lebranchu nu se dă bătută. Schimbă tactica. Însă păstrează obiectivul: distrugerea marilor corporații care bagă în mormânt Republica. Cum? Prin

¹ Comitetul de reflecție „Misiune – repartizarea studenților la absolvirea Școlii Naționale de Administrație”, dare de seamă a concluziilor principale, din 30 noiembrie 2015.

² „Nota confidențială care aruncă în aer marile corporații ale statului”, Actori publici, Pierre Laberrondo, 9 decembrie 2015.